

Hur går det för mellangrödorna

Hösten 2023 var förödande på flera håll när det gäller stående vatten med markstrukturproblem som följd, problem som vi kommer att behöva handskas med under lång tid framöver. En del av dem som planerade eftersådda mellan- eller fånggrödor fick utnyttja den nya möjligheten att dra tillbaka ansökan innan oktobers utgång. På så vis ger de ettåriga ersättningarna för mellangröda, minskat kväveläckage med fånggröda och vårbearbetning en större flexibilitet jämfört med tidigare stödformer.

180 000 hektar sökt 2024

I år hoppas vi på bättre förutsättningar för sådd av mellangrödor och fånggrödor för de som väljer sådd efter skörd av huvudgrödan. För 2024 har miljöersättningen sökts på cirka 180 000 hektar, vilket är mer än 2023. Den slutgiltiga arealen för året vet vi dock först i slutet av oktober.

Räknat på uppskattningen av kolinlagring av mellan- och fånggrödorna, bidrar de 180 000 hektaren med 59 000 ton stabilt kol till våra svenska jordar. Räkneexemplet bygger framför allt på en svensk studie med insatt rajgräs i stråsåd. I praktiken vet vi att kolinlagringseffekten kan variera mycket och avgörs bland annat av hur stor biomassatillväxten är. Faktorer som jordart, såtidpunkt, artval, lustgasförluster från grönmassan, markens nuvarande mullhalt med mera spelar också in.

Mellangrödor ger effekt

Mellangrödor bidrar till kolinlagring i marken. Det gör även fånggrödor. De arter som är godkända som fånggröda i miljöersättningen har i många fältförsök visat att de tydligt minskar kväveläckaget. Men även mellangrödorna minskar oftast utlakningen.

Viktigt med engagemang i odlingen

Att tänka genom syftet med odlingen är a och o. Vill du ha en mellangröda som har chans att ge effekt för mullhalt och kväve måste du engagera dig i odlingen. Eftersådda mellangrödorna ska etableras så snabbt som det går efter skörd. Det är också viktigt att välja arter efter gårdens växtföljd för att inte riskera växtföljdssjukdomar samt att handla utsäde hos seriösa aktörer så att det inte kommer med till exempel ogräsrön.

Det finns inget krav på en avancerad blandning men kombinera gärna några arter till exempel honungsört, bovete och purrhavre där det passar. I ersättningarna finns också möjlighet att så in en gröda på våren som har chans att etablera sig i botten av huvudgrödans bestånd under hela säsongen.

På Greppa Näringens webbplats greppa.nu kan du lära dig mer om mellangrödor.

Film: "Dra nytta av eftersådda mellangrödor"

Rapport: "Mellangrödor i växtföljden - För kolinlagring och effektivt kväveutnyttjande"

Frivillighet och kompetensutveckling

Under sommaren krävs det att du som är lantbrukare har koll på två säsonger samtidigt. Även om odlingssäsongen inte är summerad och klar är nästkommande säsong högst närvarande med planering, inköp av insatsvaror, strategitänk och administration.

Under året har vi utvecklat flera tjänster och verktyg som finns tillgängliga för alla på webbplatsen greppa.nu. Några av tjänsterna kan du läsa mer om här i medlemsbrevet. Till exempel vår nya täckdikningskalkyl där du kan räkna på kostnader och effekter av täckdikning på din gård. Har du inget digitalt växtodlingsprogram kan du ladda ner beräkningsverktyget Vera för att göra en gödslingsplan som är godkänd i ersättningen Precisionjordbruk planering. Från 2025 kommer ersättningen att kunna sökas i

hela landet. I vår kalender hittar du kurser, fältträffar och studieresor som sker i ditt län.

Om du får en stund över, ta tillfället i akt att fördjupa dig i en hållbarhetsfråga. På greppa.nu hittar du hela paletten av rådgivningsbesök som går att ta del av. Tänk på att du inte behöver vänta tills rådgivaren ringer om du är intresserad av rådgivning. Använd dig av tjänsten "Hitta rådgivningsföretag" på webbplatsen greppa.nu och kontakta rådgivningsföretaget direkt. På webbplatsen finns även länssidor där du hittar kontaktpersoner för Greppa Näringen på länsstyrelsen i ditt län.

Vi har en stor portion frihet i arbetet med miljö- och klimatåtgärder i Sverige. Det är roligare så. Och det är på det viset vi bygger ett riktigt engagemang och en ärlig förändring.

För att skapa engagemang tror vi att det är viktigt att man känner att det faktiskt finns en möjlighet att förändra. Att ta emot en rådgivare och diskutera en fråga som inte är lagstiftad tror jag de flesta ser som en möjlighet till utveckling och kompetenshöjning.

Ta vara på den!

Emma Hjelm

Projektledare
Greppa Näringen

Foto: Thomas Andersén

Ny investeringskalkyl för täckdikning

På Greppa Näringens webbplats kan du kostnadsfritt ladda upp en ny investeringskalkyl för täckdikning. Kalkylen har tagits fram i samarbete med HIR Skåne och är öppen för alla.

Kalkylen är tänkt att användas av lantbrukare och rådgivare som ett diskussions- och beslutsunderlag till framtida investeringar.

Många anledningar till att täckdika

Det finns många fördelar med en fungerande täckdikning. Marken torkar upp snabbare och jämnare efter regn och på våren vilket gör att vårbruket kan börja en till två veckor tidigare. En välutvecklad gröda håller tillbaka ogräsen och står även emot vissa växtföljdsjukdomar.

Med torrare jordar får vi en stabilare struktur vilket minskar risken för markpackning.

Grödorna kan ta upp mer växtnäring och risken för kväve – och fosforförluster minskar. En bättre infiltration och markstruktur bidrar också till att minska klimatpåverkan av odlingen och samtidigt förbättras möjligheterna att klara en torrperiod. Ja listan kan göras lång!

Medel satsas i Sveriges strategiska plan

I den nuvarande programperioden i CAP finns det 450 miljoner kronor öronmärkta till täckdikning. Det finns dessutom ytterligare medel till täckdikning i kombination med kalkfilterdiken på de jordar där det fungerar.

Verksamhetsåret 2023

I Greppa Näringens verksamhetsberättelse 2023 ser vi glädjande nog en ökning av såväl den enskilda rådgivningen som fältaktiviteter och kurser. Under året har vi sett ett extra stort intresse för rådgivning som innehåller en växtnärbalans, underhåll av diken, anläggning av våtmark och endagens utfodringskontroll.

Det totala antalet enskilda rådgivningar ökade under 2023 till 2 020 stycken jämfört med 1 796 föregående år.

– Vi ser en högre aktivitet generellt, både när det gäller aktiviteter i länen, digitala kurser och på webbplatsen. Efter en nedåtgående trend under några år har efterfrågan på

Greppa Näringens rådgivning ökat, vilket är roligt då vi kan vara ett stöd för lantbrukaren inom många olika områden, säger Greppa Näringens projektledare Emma Hjelm.

Läs hela verksamhetsberättelsen på greppa.nu/om-greppa-naringen/resultat

Enklare gödslingsplan med ny funktion

Greppa Näringen har utökat beräkningsverktyget Vera med en ny funktion som bland annat kan hjälpa dig att uppfylla villkoren för miljöersättningen Precisionsjordbruk planering. Det går nu att hämta data direkt från den inlämnade ansökan i SAM Internet till underlag för gödslingsplaner och fältbalanser.

– Den nya funktionen i Vera kommer att underlätta för de lantbrukare som inte har tillgång till något digitalt växtodlingsprogram för sina gödslingsplaner, säger Pernilla Kvarmo, projektledare för beräkningsverktyget Vera.

Programmet är kostnadsfritt och kan laddas ned från Greppa Näringens webbplats.

Du hittar alla våra verktyg på webbplatsen greppa.nu/rakna-och-gor-sjalv

greppa näringen